

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v četrtek, dne 2. januarja 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 1.

Oddaja velikoprodaje soli v zakup.

Službene Novine z dne 30. decembra 1929 priobčujejo pogoje, pod katerimi odda monopolska uprava v zakup velikoprodaje soli v naši državi za čas od dne 1. aprila 1930 do 31. marca 1935. Velikoprodaje se odda v zakup onemu, ki se zaveže, da jo bo oskrboval z najmanjšo provizijo.

Razpis licitacije temelji na sedaj veljavnih zakonitih določilih, predvideva pa, da se v primeri izpremembe zakona o državnih monopolih prilagodi zakupno razmerje tudi tekom zakupne dobe novim zakonitim predpisom.

Za oddajo velikoprodaje soli v zakup je razdeljena država na deset reonov tako, da tvori vsaka banovina en reon. Zakupnik bo moral v vsakem političnem srezu otvoriti po eno velikoprodajo. Poleg tega bo postavljena v vsakem večjem kraju posameznih srezov iz trgovskih in gospodarskih ozirov podvelikoprodaje soli.

V Dravski banovini bo moral zakupnik imeti velikoprodaje v sledečih krajih: v Brežicah, v Dolnji Lendavi, v Kamniku, v Kočevju, v Kranju, v Krškem, v Laškem, v Litiji, v Logatcu, v Ljubljani, v Ljutomeru, v Mariboru, v Murski Soboti, v Novem mestu, v Prevaljah, v Ptuj, v Radovljici, v Slovenjgradu, v Celju, v Čabru, v Šmarju pri Jelšah in v Smartnem na Paki. Podvelikoprodaje se bodo postavile v Gornji Radgoni, v Gornjem gradu, v Domžalah, na Jesenicah, v Marenbergu, v Mokronogu, v Ormožu, v Poljčanah, v Radečah, v Ribnici, v Rogatcu, v Št. Juriju, v Trebnjem, v Škofji Loki in v Šoštanju.

Okraj Ljubljano je do sedaj oskrbovalo s soljo monopolsko skladišče v Ljubljani brez posredovanja zakupnika veleprodaje. Po novem razpisu se odda velikoprodaja soli v zakup tudi v Ljubljani in bo imelo skladišče na zalogi samo morsko sol, s katero bo

zalagalo zakupnika v Dravski banovini.

V Dravski banovini se potroši na leto približno 10.712.000 kg soli.

Zakupnik veleprodaje v Dravski banovini bo dobival sol:

- morsko iz državnega skladišča na Sušaku (Bakru ali Reki);
- morsko iz skladišča v Ljubljani;
- mineralno iz skladišča v Kreki ali v Siminomu Hanu;
- mineralno iz skladišča v Bosanskem Brodu;
- mineralno iz skladišča v Vrapču pri Zagrebu.

Dravska banovina bo dobivala mineralno in morsko sol po razmerju 1:1, to je toliko mineralne soli, kolikor morske. Razmerje se je na korist naših konzumentov izboljšalo. Do sedaj so se naši kraji oskrbovali z mineralno soljo po razmerju 1:5, to je, za vsakih 255 kg mineralne soli so dobili 1300 kg morske soli. Upamo, da bodo pri novem razmerju ponehalo pritožbe radi pomanjkanja mineralne soli.

Poleg tega si monopolska uprava pridrži, da to razmerje tekom zakupne dobe izpremeni, ako bi to zahtevalo potrebe prebivalstva.

Na nakup soli pri zakupniku velikoprodaje so vezani samo maloprodajci, dočim smejo direktni konzumenti nabaviti sol iz pooblaščenega maloprodajca, ki jim je najbližja ali najprimernejša ne glede na zakupne reone. To bo prihajalo v poštev posebno na mejah zakupnih reonov.

Z ozirom na prometne prilike posameznih krajev in za lažjo oskrbo maloprodajalcev s soljo, sme uprava državnih monopolov posameznim maloprodajalcem poedinih občin dovoliti, da nakupujejo sol v velikoprodaji ali podvelikoprodaji sosednih zakupnih reonov, ki so jim bližji.

Gospodarsko pismo iz Južne Srbije

Praktični migljaji za vse, ki imajo posle z Južno Srbijo.

Od prijatelja našega lista gosp. dr. A. D. iz Skoplja smo prejeli naslednji dopis:

Ze celo leto Južna Srbija toži nad krizo. Toži trgovec v mestih, toži obrtnik, toži zdravnik in odvetnik. Seljak ne toži, ker njegova kriza traja že 500 let. Res je, da se manj kupuje in težje prodaja, res je, da se denar ne zasluži tako lahko, kakor v zadnjih letih, res je tudi, da je došlo v teku leta do dokaj konkurzov v Skoplju in v provinci. Vkljub temu pa ni iskati za to gospodarsko depresijo razloga v pešanju gospodarske moči Južne Srbije, ampak, če tudi zveni paradoksnost, v zboljšanju razmer po 6. januarja t. l. Skoplje je administrativno središče pokrajine, ki je po obsegu še enkrat večja od Slovenije z mnogoštevilnim uradničtvom in drugimi javnimi nameščenci. Režim po 6. januarja je pomembno zagodil »zarado« tega elementa, pa tudi zlato reko, ki se je izlivala v žep njihovih najrazličnejših pomagačev in kar čaršija imenuje krizo, je v stvari ozdravitev razmer, regeneracija dohodkov. Kmalu se bo videl učinek podoželskega prebivalstva, ki bo marsikatero turško

biro, ki je preje zginila v žepih »zvančnih«, moglo porabiti zase. Mislim zato, da je depresija v gospodarskem življenju, ki trenutno obstoja v Južni Srbiji, le prehodnega značaja in le prehod k bolj zdravim razmeram.

Gospodarski procvit Južne Srbije mora, rekel bi, nastopiti z matematično sigurnostjo. Malo, zelo malo bo pokrajini v Evropi, ki bi se mogle meriti z Južno Srbijo kar se tiče predpogojev za gospodarsko evolucijo: izvrstna zemlja, lega blizu dveh morij, jako inteligentno, marljivo in štedljivo prebivalstvo in do dobra še neznan in nedvignjeni mineralni zakladi. Bogastvo v rudnikih je naravnost bajno. Geologi pravijo, da ni skoraj predela, kjer se ne bi našlo bakra, antimona, svinca, celo živega srebra, srebra in zlata. Razna angleška in francoska podjetja preiskujejo marljivo celo Južno Srbijo po rudarskih strokovnjakih; dva velepodjetja Mines Central in Selection (?) Trust, sta investirala kapitale, ki gredo na stotine milijonov dinarjev. Ti investirani kapitali se porazdele med prebivalstvom, kar se bo s časom poznalo na njihovi kupni moči. — Narod je nezaupljiv in teaurira svo-

je premoženje še na čisto staroverski način v zlatu; s časom bo tudi on začel razumevati evropski način gospodarjenja in mislim, da bodo prišle presenetljive svote na dan. Interes politično močnega inozemstva na Južni Srbiji bo pa tudi bistveno vplival na politične razmere: energični veto iz Londona ali New Yorka bo zelo pomirjevalno vplival na delavnost fašistov v Rimu in makedonstvujuših v Soliji. Če se pa pomirita ta dva faktorja, izgine zadnja sled, makedonskega problema.

Našim domačim gospodarskim krogom bi priporočal, da negujejo z vso vneto svoje zveze z Južno Srbijo, čeprav so sem in tja plačali malo drago šolmino. Absolutno ni res, da je tukajšnji trgovec nesoliden in slab plačnik — v splošnem; tudi pri nas imamo nesolidne trgovce. Nesoliden je po večini prečanski trgovski potnik, ki obeša blago vsakomur brez razlike, svoji proviziji na ljubo. Poznam slučaj, da je potnik na naročilnici označil za lastnika »Grand hotela« gazdo majhnega izkuha in mu prodal za 10 tisoč Din blaga, čeprav dotičnik za 1000 Din ni bil dober. Nadalje pismeni opomini ne zaležejo mnogo, enkrat ker jih tukajšnji svet po večini ne razume, drugič pa, ker jih ne smatra za resne, ker je navajen na inkasante. Z osebnim obiskom se pa spravi večinoma ves denar notri. Priporočal bi tudi, da tvrdke v slučajih, ko se odločijo za tožbo, tvrdko opozore, da je tožba vložena; slovenske tožbe in poziva stranke ne razumejo in smatrajo, ko dobe zamudno sodbo (če jo razumejo), vse skupaj za zlobno past. Zlo kri delajo opazke potnikov, kakor »za plačevanje je lahko«, ki jih kupci smatrajo za resne in so potem ogorčeni nad zamudnimi obrestmi. Je še ena hiša, na katero bi tako trgovce, kakor gg. odvetnike opozoril z največjim povdankom: po srbskem gradjanskem postopku je »izvršenje« čisto nekaj drugega, kakor naša eksekucija. »Izvršenje« je prepuščeno popolnoma inicijativi izvršilne politične oblasti in ne daje zakon upniku ali njegovemu zastopniku skoraj nikake možnosti intervencije. Celo »izvršenje« se reducira na več ali manj prijateljsko prigovarjanje političnega uradnika, da naj upnik plača; že izjava, da »ni ničesar dolžan« zadostuje, da roma spis nazaj v sodeče sodišče. Znan mi je slučaj, da se »izvršenje« proti uglednemu trgovcu 6 in pol let ni dalo doseči. Tukaj se uporablja samo sredstvo »zabrane«, pri kateri leži cela inicijativa v rokah upnika, ki se doseže v nekoliko dneh, pri kateri je izvršilni uradnik popolnoma na razpolago upniku, ker se striktno izvaja zabranski predpis, da protnja za zabrano ne sme ležati nerešena več kot 3 dni, in ki razven tega gre na stroške dolžnika, medtem ko se za »izvršenje« ne priznavajo upniku nikaki stroški. Zabrana skoraj nikdar ne ostane brez učinka, medtem, ko se z »izvršenjem« skoraj nikdar nič ne doseže. Seveda zahteva »zabrana« posredovanje advokata na licu mesta in investicijo taks v približnem znesku 1 1/2 %, ki se pa s terjatvijo vtirjajo.

Naša domača industrija se še ne briga dovolj za Južno Srbijo. Priporočljivo bi bilo posebno za našo industrijo pletenin, da pošlje doli svoje potnike, katerim stoji za informacije na razpolago naša slovenska kolonija.

Gospodarska konjunktura inozemstva v letu 1929.

Anglija. Velika angleška eksportna industrija je bila v letošnjem letu na svetovnem lrgu precej šibka. Edino angleški premogovniki niso radi tuje konkurence ničesar izgubili. Parlamentarne volitve v spomladi in naslop vlade so kot politično nesigurni faktorji ovirali industrijsko aktivnost, k čemur je pristopila še poosrilev konfliktov med delavci in delodajalci. Za zboljšanje angleške konjunktura tako važen proces saniranja in racionalizacije je napravil samo neznačen napredek. Za konjunkturo je, v tako veliki meri, na eksport navezane industrijske države je razvoj zunanje lrgovine simptomatičen. V loku prvih enajst mesecev leta 1929 se je v primeri z isto dobo prejšnjega leta povišala vrednost izvoza produktov od 663 na 671.12 milijonov funtov šterlingov. Vrednost uvoza je znašala lani 1095.4 milijona funtov, letos pa 1115.2 milijona funtov, tako, da se je pasivnost angleške trgovske bilance povečala od lanskega leta za 21.15 milijona funtov. Povečanje izvoza je posledica dobre konjunktura v premogovni industriji. Bombažna industrija je v tem letu v veliki meri občutila japonsko konkurenco. Kriva temu je neracionalna produkcija v angleški bombažni industriji. Število brezposelnih, ki se je v sredi leta zmanjšalo, se je v zadnjih mesecih zopet povečalo in znaša 1.3 milijone. Ob zaključku letošnjega leta se angleško gospodarstvo vendar upravičeno nadeja, da se bo položaj zboljšal. Premogovna industrija kakor tudi vse druge velike industrije so spoznale vrednost racionalizacije in se bodo temeljito reorganizirale in temu primerno v bodočem letu močnejše pojavile na svetovnem lrgu.

Francija. Izmed industrijskih velesil se je poleg Združenih držav Francija v gospodarskem pogledu po svetovni vojni gotovo najugodnejše razvijala. Dolga doba industrijske delavnosti je bila samo za kratek čas prekinjena leta 1927 in to radi kratke stabilizacijske krize. Francoska industrija je v teh letih veliko pridobila, svoje naprave modernizirala in razširila. Kapaciteta francoskega denarnega trga je neverjetno velika in Francozi so kakor pred svetovno vojno začeli posojati inozemstvu denar. Medtem, ko je štedljivost francoskega prebivalstva omogočila industriji močno ekspanzijo, je razvoj industrije oviran radi pomanjkanja delavnih moči. Francija je torej tako srečna država, v kateri je zaposlenost v industriji trajno tako velika, da ji celo primanjkuje delavnih moči. Naraščujoče priseljevanje inozemskih delavcev ne zadostuje tako v pogledu kvantitete kakor tudi kvalitete.

Belgija. Belgija se nahaja v znamenju poslabšanja konjunktura. Dobi hitrega ustanavljanja in investicij v zadnjih letih je sledilo precejšnje mrtvilo, kar je povzročilo posebno v gradbeni industriji nazadovanje. Produkcija jekla je nazadovala, tudi tekstilna industrija se nahaja v neugodnem položaju. Izboljšanje položaja v industriji je pričakovati od belgijske Narodne banke, ki ima značne kreditne rezerve.

Holandija. Izgledi Holandije za bodoče leto so precej nesigurni, ker so posledice zadnje borzne krize zavzele precej velik obseg in se jih ne more še natanko predvideti. Položaj holandskega poljedelstva, vrtnarstva in mlekarstva, ki je v veliki meri navezano na izvoz, nikakor ni dober. Paroplovstvu, katerega dohodki tvorijo važen del ce-

lokupnih narodnih dohodkov, tudi ne gre dobro; izjemo tvorijo edino indijske paroplovne družbe. Od širinjnih družb so v letošnjem letu samo štirje družbe izplačale dividende in izgledi za bodoče leto so še neugodnejši. Holandska diamantna industrija, ki je v veliki meri navezana na eksport v Ameriko, je morala zapreti za 3 dni na leden svoje brusilnice. Število brezposelnih je znašalo v amsterdamski diamantni industriji v začetku decembra 1929 nič manj kot 40%. Od drugih eksportnih industrij je posebno občutno prizadeta industrija umelne svile zaradi padca cen njenih produktov. Nasproti tem neugodnim podatkom pa vidimo, da se je industrija radia in električna industrija posebno lepo razvila. Njun eksport se je neverjetno povečal. Vrednost izvoza radio-aparatur se je v prvih desetih mesecih 1929 v primeru z lanskim letom povečala od 16,5 milijona goldinarjev na 67,8 milijona goldinarjev, kar znači porast za celih 311%. Tudi razvoj pristaniškega prometa je ugoden. Pristaniški promet od januarja do novembra 1929 v Rotterdamu je znašal 19.400.000 bruto register ton nasproti 18.900.000 bruto register ton v istem času lanskega leta. Radi tega razvoja je rotterdamo pristanišče prekosilo tako Hamburg kakor tudi Antwerpen.

Švica. Položaj industrije je ugoden. Zvezni delavni urad je pri 1830 obratih ugovoril, da je kljub težkemu položaju nekaterih panog zaposlitev zadovoljiva, kajti 80,7% obratov je bilo dobro ali zadovoljivo zaposlenih in samo 19,3% nezadovoljivo ali slabo. Izgledi za zaposlitev v bližnji bodočnosti so po mnenju 52,2% obratov ugodni ali zadovoljivi, od 10,9% neugodni ali slabi in po mnenju ostalih obratov negotovi. Kovinska in strojna industrija se ugodno razvija in izgledi so dobri. Ugoden je položaj industrije živil, oblačilne industrije in volnene industrije. Neugoden je še vedno položaj bombažne industrije, v kateri je samo 22% obratov, ki so zadovoljivo zaposleni. V industriji ur je zaznamovali majhen zastoj. Za čokoladno industrijo se je domači trg zelo zboljšal, toda izvoz se ima boriti z jako inozemsko konkurenco. Izvoz sira se je povečal, izvoz kondenziranega mleka pa je ostal stabilen. Radi posebno velike važnosti tujske industrije, katere prinos se računa letno na preko 200 milijonov frankov, je za presojo konjunkturalne efekti vsakokratne sezije zelo važen. Prometna centrala je označila letošnjo letno sezijo za zelo dobro, ki pa je vendar slabša kol se je pričakovalo.

Italija. Italijansko gospodarstvo se nahaja še vedno v znamenju depresije. Dve leti po stabilizaciji lire je že, a italijansko gospodarstvo še vedno ni našlo svojega normalnega ritma. Kriza se posebno kaže v velikem številu konkurzov in meničnih protestov, ki se nikakor nočejo zmanjšati. Točen refleks italijanske situacije nam podaja položaj na borzah, ki kaže v zadnjih mesecih stalno tendenco navzdol in nudi vse prej kot razveseljivo sliko. Fial-delnice, papir, s katerim se na italijanskih borzah največ trguje, so v letu tega leta padle od 700 na 350 lir, torej točno za polovico. Isto velja za Snia-Viscosa-delnice, ki so padle od 135 na 65 lir. Položaj v posameznih industrijskih panogah je prav različen. Medtem, ko so posamezne industrije in sicer predvsem one, ki so kakorkoli v zvezi z gradbeno industrijo, dobro in deloma docela zaposlene, se morajo druge, kakor na primer mehanično metalurgične in skoro vse panoge tekstilne industrije težko boriti. Pri tem je število brezposelnih v primeru s prejšnjimi leti docela normalno. Brezposelnost se je od konca junija do konca novembra tega leta povečala od 193.323 na 331.954. Ta porast pa ima samo sezonski karakter. Trgovska bilanca se je v prvih enajstih mesecih letošnjega leta za 300 milijonov lir zboljšala, kar predstavlja vsekakor znatno vsoto. Medtem, ko je uvoz padel od 19.565 milijonov lir na 19.252 milijonov lir, torej za 300 milijonov lir, se je izvoz v istem času povečal od 12.905 na 13.483 milijonov lir, torej za približno 600 milijonov lir. **Poljska.** Gospodarstvo poljske republike se bliža poslabšanju konjunkturalnega

Tečaj o knjigovodstvu in kalkulaciji za koncesionirane stavbne obrte.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani priredi štiritredski tečaj o knjigovodstvu in kalkulaciji za koncesionirane stavbne obrte (stavbnike, zidarske in tesarske mojstre, izvzemši kamnoseke in vodnjakarje). Tečaj se bode vršil v Ljubljani v drugi polovici januarja, odnosno v februarju 1930, in sicer v popoldanskih in večernih urah po tri dni v tednu. Razen knjigovodstva in kalkulacije, specijelno v stabni stroki, se bo v okviru tega tečaja priredilo še predavanje, ki naj v teku par predavalnih ur seznanj stavbne obrtnike tudi z glavnimi obrtnimi in davčnimi predpisi, predpisi o sklepanju pogodb ter o zavarovanju in zaščiti delavcev.

Izpitni in rang trgovskih in obrtnih šol.

Gospod minister trgovine in industrije je izdal pod l. br. 32.815/n dne 8. novembra 1929 naslednjo odločbo:

1. Osebe, ki polagajo privatnim potom izpite v obrtnih in obrtno-trgovskih šolah, so obvezane plačati poleg državne takse za posamezne razrede honorar učiteljem - izpraševalcem za dobo izpita v višini honorarja od časa za vsak predmet.

2. Rang dovršene stavbne obrtne šole v Beogradu odgovarja rangu štirih razredov srednje strokovne šole ali štirih razredov realke.

3. Učenci Doma maloletnikov, ki se tam izučijo v obrtu in dovršijo obrtno šolo, morejo napraviti pomočniško preizkušnjo v tem domu pred komisijo, ki se sestavlja po odobrenju ministrstva trgovine in industrije.

4. Rang Višje ženske obrtne šole, brez učiteljskega tečaja, odgovarja z ozirom na svoj program rangu šestih razredov gimnazije.

5. Nižje trgovske in obrtno-trgovske šole in nižje ženske obrtne šole je smatrati za nižje strokovne šole v rangu dveh razredov gimnazije.

6. Nadaljevalne ženske obrtne šole odgovarjajo kvalifikaciji, predpisani za III. kategorijo po uredbi za razvrstitev uradnikov čl. 11., točka 2.

7. Trgovski vajenci niso obvezani posecati občne obrtne ali obrtno-trgovske šole, če obstojajo v istem kraju šole trgovskih korporacij.

8. Trgovski vajenci morajo obiskovati občne obrtne ali obrtno-trgovske šole, ako v kraju, kjer se uče, ne obstojajo trgovske šole trgovske korporacije.

9. Vajenci, ki so dovršili dva višja

re, kar je v zvezi z depresijami v državah, ki so njeni prvi odjemalci, izmed katerih pride kot prva v poštev Nemčija. V zadnjih tednih se je akutna kriza na celotni črti poostri. O tem nam priča znatno naraščanje števila brezposelnih, ki je znašalo 7. decembra letošnjega leta 140.363, torej za 36.000 več kakor ob istem času lanskega leta. Edino izjemo tvorijo premogovna industrija, katere produkcija je v prvih desetih mesecih znašala 38,1 milijona ton, število, ki deloma prekaša celo predvojnega leta. Železna industrija pa v primeru s prejšnjim letom kaže znatno poslabšanje. Neugodno se tudi občuti pomanjkanje denarja in kredita. Vendar ne smemo soditi neugodno nadaljni razvoj.

Združene države. V Združenih državah so pod utisom velike borzne krize, ki se je pred kratkim odigrala. Vendar ne smemo tega napačno presojati. Reči je treba, da je situacija v Združenih državah resna, toda ni nobene akutne krize. V Ameriki se začenja doba zavrednega stabilizacijskega dela; podjetja, ki so bila zgrajena izključno na konjunkturi, bodo izginila. Likvidacija na na borzi ni še končana in bo trajala še več mesecev. Obresli znašajo ca. 4% in krediti za produktivne namene se lahko dobi, čeprav se kreditna podlaga in sposobnost bolj točno kot prej preiskuje. Trgovina na veliko in na malo kakor tudi industrija reducirajo količnik mogoče svoje zaloge in težnja gre za tem, da se produktivski tempo zmanjša in prilagodi konsumu, ki je v primeru s prejšnjimi leti vsekakor nazadoval.

Opozarjamo na ta tečaj, ki bo osobito koristen onim stavbnim obrtnikom, ki doslej še niso imeli prilike obiskovati kak knjigovodski tečaj. V tečaju bodo predavali med drugim tudi strokovnjaki, ki kot stavbni obrtniki poznajo materijo tudi iz lastne prakse.

Prijave za udeležbo s točnim naslovom prijavitelca je poslali najkasneje do 20. januarja 1930 neposredno Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Sprejmejo se v tečaj po razpoložljivosti prostora poleg stavbnih obrtnikov tudi pomočniki, ki so dovršili najmanj štiri leta prakse. Podrobnejše obvestilo glede začetka tečaja, glede učnine itd. bode zbornica poslala prijavljenim neposredno.

razreda osnovne šole ali meščanske šole, se pri vstopu v obrt ali trgovino vpišejo v drugi razred običnih obrtnih ali obrtno-trgovskih šol.

10. Vajensko izpričevalo ni nikak dokaz o kvalifikaciji v zmislu odredb posameznih zakonov o državnih uslužbenih.

V primeru namestitve oseb z vajenskim izpričevalom, velja za njihovo namestitev in razvrstitev predhodna šolska izobrazba.

11. Funkcijska doba izvoljenih članov krajevnih obrtnih šolskih odborov, predvidenih v čl. 6. in 7. zakona o obrtnih šolah, ima trajati tri leta.

12. Naknadni vpis vajencev v občne obrtne in obrtno-trgovske šole more odobriti šolska uprava samo v prvi polovici šolskega leta po mišljenju učiteljskega odbora.

13. Strokovna izobrazba elektroinstalaterjev, nadzornikov električnih naprav in pri stalnih parnih strojih in kotlih, ki so položili predpisan izpit v ministrstvu trgovine in industrije, je enaka izobrazbi, predvideni za III. kategorijo, toda samo za slučaj, da ostanejo te osebe v svoji stroki.

14. Obrtnim trgovskim in industrijskim vajencem, ki so dovršili štiri razrede srednje šole, odnosno popolno meščansko šolo, ni treba obiskovati občne obrtne ali obrtno-trgovske šole ter morejo brez iste postati pomočniki.

15. Obrtno-trgovski in industrijski vajenci, ki so stari 18 let ali več, morejo biti izjemoma pripuščeni k privatnem polaganju izpita pri običnih ali obrtno-trgovskih šolah pod pogojem, da se izpiti vrše v šoli sami pred izpraševalno komisijo, v kateri mora biti poleg upravitelja in učitelja še najmanj en član krajevnega obrtno-šolskega odbora.

16. Občne obrtne in obrtno-trgovske šole se morejo ustanovljati v krajih, kjer ni 50 vajencev, le tedaj, če se občine sporazumno s obrtnimi in trgovskimi korporacijami obvežejo popolnoma vzdržati šolo.

17. Dovršena srednja tehnična šola za delovodje-poslovodje (stavbno-obrtna, delovodska šola za poslovodje) daje izobrazbo, predpisano za III. kategorijo, toda samo za slučaj, da ostanejo osebe s tako izobrazbo v svoji stroki.

18. Vsi obrtni in trgovski vajenci morajo v onih krajih, kjer ni občne obrtne ali obrtno-trgovske šole, posecati ponavljalno šolo, če obstoja taka šola v krajih, kjer se uče.

19. Pri vpisu v občne obrtne ali obrtno-trgovske šole je postopati glede onih vajencev, ki so posekali ponavljalno šolo, kakor sledi:

a) vajencu, ki je bil v obrtu ali trgovini in dovršil dva razreda take šole, se prizna dva razreda občne obrtne ali obrtno-trgovske šole.

20. Rang bivše Srbske višje trgovske šole v Aix-u na Francoskem, ki je obstojala za časa vojne, je enak rangu dovršene trgovske akademije, ako so kandidati položili zaključni izpit.

21. Nižje strokovne obrtne šole dajejo kvalifikacijo za pomočnika, strokovne šole za delovodje pri srednjih tehničnih šolah, in meščanske šole v Beogradu pa izobrazbo za mojstre-obrtnike brez polaganja drugih izpitov.

ANGLEZI SE ZANIMAJO ZA JUGOSLOVANSKI TOBAK.

Neka angleška banka je predlagala naši monopolni upravi, naj ji omogoči letno dobavo 30 milijonov kilogramov tobaka iz Jugoslavije, zlasti iz Južne Srbije. Banka bi prevzela primerno obvezo za nakup. Slo bi za proslo tobačno produkcijo preko že obstoječih kontingentov. — Kakor smo poročali že v članku o tobačni trgovini Jugoslavije s Holandsko, so strokovnjaki mnenja, da bi mogla producirati Jugoslavija na leto 50 milijonov kg tobaka. Če bi se močno pomnožena produkcija splačala, o tem si mnenja strokovnjakov že več let zelo nasprotujejo. Razni koraki za organizacijo prošle izvozne kupčije v inozemstvo niso imeli pozitivnega končnega zaključka. Gospodarski krogi so opetovano zahtevali prosto produkcijo in prost izvoz jugoslovanskega tobaka, vsaj pa prost izvoz.

* * *

MILIJARDNI DEFICIT AVSTRIJSKE TRGOVINE.

Po dosedanjih številkah je računati s tem, da bo znašal letošnji deficit avstrijske zunanje trgovine nad 1100 milijonov šilingov. Lanski deficit je znašal 1065 milijonov šilingov. Že od prvih letošnjih mesecev dalje je bil skupni deficit večji od lanskega, ker so morali prav v prvih mesecih nakupiti toliko premoga, da se pasivnost pozneje ni mogla več izenačiti. Skupni izvoz je sicer nekoliko padel, a izvoz fabrikatov je proti lanskemu letu narasel za ca 1 odstotek. Močen eksportni padec zaznamujejo surovine, polfabrikati in žlahtne kovine. Zadnji štirje meseci ne kažejo glede trgovskega deficita skoraj nobene razlike.

Iz naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent Zbornice v torek, dne 7. januarja 1930 od 8. do 12. ure predpoldne v posvetovalnici gremija trgovcev Celje, Razlagova ulica št. 8, priliječe levo, Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa Zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

* * *

Gg. gremijalne načelnike in tajnike prosimo, da nabirajo nove naročnike za »Trgovski list«. »Trgovski list« v prav znatni meri olajša delo gremijem, pa je zato njih dolžnost, da list podpirajo in mu pridobivajo novih naročnikov. Število naročnikov daje najzanesljivejšo sodbo o stanovski zavesti gremijalnega članstva, zato ne služi v čast organizaciji dejstvo, da je v nekaterih okoliših komaj vsaki deseti član gremija naročnik svojega stanovskega glasila. Gremijalna načelstva naj bi ob novem letu tudi v tem pogledu pregledala svoje vrste in opozorila članke, ki še niso naročniki »Trgovskega lista«, da list takoj naročijo.

Davčne zadeve.

(Iz predsedstvenega poročila Zbornice za TOL.)

Odmera davkov se je letošnje leto zelo zakasnila, ker se je priredba vršila, kakor znano, po določbah novega enotnega zakona o neposrednih davkih. Pri nekaterih davčnih upravah je bila odmera končana komaj koncem meseca novembra, kar je izzvalo znatne neprilike i za državno upravo, samoupravne jedinice, kakor tudi za davkoplačevalce. Po definitivne odmere so davčne uprave pobirale vsrezni davek po izmeri predpisa za leto 1928 in se je pričel na novo predpisani davek izterjovati šele v mesecu oktobru in novembru, kar se je pokazalo tudi pri donosu zborničnih doklad, katerih dotok je bil prejšnje mesece zelo malenkosten. Dejstvo, da se nova pridobnina, ki se plačuje namesto prejšnje občne pridobnine in dohodnine, skoro v celotnem iznosu izterjuje se le proti koncu leta, je marsikaterega davkoplačevalca spravila v zadrego, ker gre praviloma za visoke zneske. Proti novi pridobnini je dobila zbornica pritožbe od raznih strani. Večina teh pritožb je naperjena proti neenakomernosti ocene dohodkov in proti načinu prireditvenega postopanja. Upati je, da se bodo razne trdote, ki so se pojavile v prvem letu, v prihodnjih letih dale ublažiti. Zbornica je zato smatrala že sedaj za potrebno, da ugotovi trdote, da bo mogla na nje opozoriti finančno upravo in jo prositi, da jih v okviru zakonskih možnosti olajša. Poizvedbe v tej smeri še niso končane in se še zbira predmetni material. Že tekom prireditvenega postopanja pa je Zbornica posredovala pri finančni upravi glede obsega pojasnil, katera so nekatere davčne uprave zahtevale od posameznih davkoplačevalcev, ter v važnih načelnih vprašanjih tolmačenja zakonskih odredb in pravilnika, ki so se pojavila pri prireditvi novega davka kakor glede uvrstitve nekaterih obrtniških strok v I. skupino z 10% pridobnine, glede izmere pridobnine pri istočasnem izvrševanju več obrtov in podjetij, ki spadajo v razne skupine, glede razprav davčnih odborov v tem zmislu, da se ob pričetku razprav za vsako občino razpravljajo v prvi vrsti obdačenja onih davčnih zavezancev, ki čakajo na razpravo pred razpravnim prostorom, končno, da se uredi odpisovanje neposrednih davkov tudi za primere, v katerih davčni dolg ni iztirljiv, pa bi prisilno izterjevanje ogrožalo eksistenčne pogoje dolžnika itd. Tudi je Zbornica intervenirala v zadevi dnevnic za člane davčnih odborov, da se jih primerno odškoduje za izgubo časa in potne stroške.

Pri družbenem davku se je v praksi pokazala trdota glede odbitnosti neobveznih daril in naklonil in glede odbitnosti 1% takse od izplačanih kuponov in taktijem. Zbornica se je zato obrnila na ministrstvo za finance s prošnjo, naj v okvirju zakona potrebno ukrene, da se te trdote odpravijo.

Nadalje je zbornica intervenirala v zadevi oprostite vina, napravljene iz kupljenega grozdja za lastno porabo, od plačanja trošarine in glede pregleda po železnici ali pošti došlega trošarinskega blaga po finančni kontroli.

Vprašanje prodaje soli daje interesentom še vedno veliko povoda za pritožbe.

Zelo pogoste so pritožbe radi pomanjkanja mineralne soli, ki je logična posledica dejstva, da se naša banovina oskrbuje v prvi vrsti z morsko soljo. Monopolska uprava je mnoge naše pritožbe upoštevala. Tako je na primer pričela vendar končno odajati v promet živinsko sol. Ustavila je tudi dobavo manj vredne sive soli in dovolila, da se pri prodaji soli smejo vrečice posebej zaračunavati.

Posebno važno pa je, da se je monopolska uprava odločila izvesti revizijo zakonov o državnih monopolih. Imamo zagotovilo, da bo monopolska uprava pred končno redakcijo nudila gospodarskim korporacijam

priliko, da se o predlogu zakona izjavijo.

O akcijah glede taks in samoupravnih financ bo podano na današnji seji posebno poročilo.

V zmislu sklepa zadnje plenarne seje glede delne odprave trošarinskih registrov in glede omejitve trošarine-proste žganjekuhe je zbornica predložila Ministrstvu financ spomenice, na katere pa dosedaj še ni prejela rešitve.

V materialnem oziru, kolikor gre za izmero trošarin, obče ni bilo čuti pritožb, posebno ko se je naknadno znižala trošarina na žganje od 18 Din na 14 Din od hektoliterske stopnje. Pač pa smatrajo gostilničarji in trgovci z vinom obremenitev enega hektolitra vina z enim dinarjem za preobčutno in žele, da bi se celotna obremenitev uredila tako, da bi z oblastnimi in občinskimi trošarinami vred ne presegala za en hektoliter enega dinarja. Točilec je iznenadila odredba novega trošarinskega zakona, s katero se je povišala n. pr. pri vinu trošarina za 65 par pri litru in pri špiritu za 6 Din pri hektoliterski stopnji, ne da bi se pri tej priliki vpoštevale dolgoletne zahteve točilcev, da se odpravijo točilne takse, ki tako po svoji izmeri kakor po načinu nalaganja izdatno obremenjujejo točilec.

Takoj po uveljavljenju novele je zbornica ponovno intervenirala na merodajnih mestih, da se pri sestavi pravilnika ozirajo na potrebe gostilničarskega stanu in v pravilniku uvede pobiranje trošarine na vino ob prehodu v neposredni konsum ali potrošnje. Naša tendenca je bila, da se gostilničarjem priznajo iste ugodnosti, kakršne so dosedaj uživali v obliki založnih kleti. Žal, da so ostala ta prizadevanja z ozirom na besedilo novega zakona brezuspešna.

Nadalje je zbornica ponovno opozarjala na nejasna določila glede nekaterih drugih določil novega zakona glede trošarine proste žganjekuhe, glede mešanja špirita z žganjem itd., posebno pa glede pobiranja oblastnih trošarin. V pogledu oblastnih trošarin smo povsem uspeli in dosegli ponovno noveliranje, ki je vstrezalo potrebam naših interesentov.

V trošarinskih predpisih so navzlic noveliranju ostale še nekatere trdote, ki globoko segajo v interese proizvajalca in prodajalca trošarinskih predmetov.

Skladno z željami, pritožbami in protesti, ki ponovno dohajajo zbornici od strani njenih interesentov, se je zbornica prizadevala v številnih vlogah, da se dovoli gostilničarjem založne kleti v obsegu ugodnosti, katere so uživali po dosedanjih predpisih, da se trošarina na vino zniža v toliko, da z oblastno in občinsko trošarino vred ne bo presegala en dinar za en liter in da se ukine pobiranje točilnih taks.

MEDNARODNI TELEFONSKI SEZNAM.

Mednarodna družba za sestavo skupnoevropskega telefonskega seznama v Kopenhagenju je izdala sedaj tak seznam v treh evropskih jezikih; seznam obsega telefonske številke najvažnejših evropskih trgovskih tvrdk. Cena mu je 126 Din. Naše gradbeno ministrstvo, ki upravlja, kot znano, tudi poštarstvo, bo razpošiljalo take sezname in objavlja obenem, da bo dopošiljanje poštnine prosto in da se bo vršilo po povzleju.

NARAŠČANJE AMERIŠKIH NACIONALNIH DOHODKOV.

Nacionalni urad za gospodarska raziskovanja priobčuje statistiko, glasom katere so znašali nacionalni dohodki v U. S. A. v letu 1928 ca. 89.4 milijarde dolarjev. Napram letu 1919, ko so znašali dohodki 66 milijonov dolarjev, so narasli za 23.4 milijarde ali za dobro tretjino. Letu 1909 je znašal narodni dohodek samo 29.5 milijarde. Povprečni dohodek leta 1928 je znašal na osebo 749 dolarjev, oziroma na petglavo družino 3745 dolarjev.

FINSKA SE ZANIMA ZA JUGOSLOVANSKO KORUZO.

Pred kratkim se je mudil v Jugoslaviji zastopnik velike finske agenture Avro Jones Anli v Helsinkih. Studiral je možnost prodaje jugoslovanskih mlevskih izdelkov v Finski. Obiskal je tudi produktivno borzo v Novem Sadu in več večjih mlinov v Bački. Finska se po poročilih imenovane borze ne zanima samo za jugoslovansko moko, temveč tudi za umelno posušeno koruzo. Imenovana tvrdka je zahlevala tudi že ponudbe v posušeni koruzi. Za našo pšenico se zanima tudi Švedska.

ZA ZAŠČITO DOMAČEGA STEKLARSTVA.

Beograjska industrijska zbornica je naslovila na finančnega ministra vlogo, v kateri opozarja v imenu domačih tovarnih stekla na gotove zlorabe pri uvozu predmetov s steklenimi deli, zlasti pri uvozu pohištva. Domača industrija stekla je s tem oškodovana in potrebuje zaščite.

INVESTICIJE OGRSKIH DRŽAVNIH ŽELEZNIC.

Ogrsko trgovsko ministrstvo bo pričelo z novim letom z velikimi investicijami pri državnih železnicah. Vsa za investicije namenjena vsota znaša 30 milijonov pengö; 15 milijonov bodo dali za nabavo novih vagonov in za polaganje tračnic, 2 milijona za nabavo lokomotiv, ostanek pa za moderne varnostne naprave pri železnicah.

POLURADNI KONSORCIJ ZA KONSOLIDACIJO ITALIJSKEGA SVILENEGA TRGA.

Kritični položaj italijanskega svilenega trga vsled padca svilenih cen za 20 odstotkov v zadnjih mesecih je napolil italijansko vlado k podporni akciji. Mussolini je zbral zastopnike svilene industrije v Rimu. Proučili so položaj skupaj z gospodarskim ministrstvom in so sklenili, da se s pomočjo vlade ustanovi finančni konsorcij za regulacijo cen na svilenem trgu ter da se s tem ustanovi baisse-gibanje. Konsorciju so pristopili denarni zavodi zavarovalne družbe in večina svilenih predilnic. Hranilnice prizadetih provincij bodo konsorcij po možnosti podpirale. Tako mislijo dobiti uspešno sredstvo v borbi proti padanju cen.

PADANJE KONJUNKTURE V AVSTRIJI.

Do poročilih Avstrijskega zavoda za raziskovanje konjunktura kačeta november in prva polovica decembra malo ugoden razvoj. S tem so že računili. Pri večini gospodarskih panog se ugotavlja očiten padec in so številke precej pod lanskimi. Zlasti jasno se zrcali konjunkturi padec zadnjih štirih tednov v številu brezposelnih.

USTANOVITEV FINANČNEGA INSPEKTORATA V MARIBORU.

Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglašča, da je z odlokom ministrstva za finance z dne 20. decembra 1929, št. 114.850, ustanovljen finančni inšpektorat v Mariboru, ki bo začel poslovati dne 1. januarja 1930.

Ta inšpektorat bo za enkrat reševal vse posle, ki zadevajo neposredne davke bivše mariborske oblasti, izvzemši odmero družbenega davka in kazenske zadeve po členu 142. zakona o neposrednih davkih. Stranske, ki spadajo v področja davčnih uprav v Celju, Dolnji Lendavi, Gornji Radgoni, Gornjem gradu, Konjicah, Ljutomeru, Mariboru, Murški Soboti, Ormožu, Prevaljah, Ptuj, Slov. Bistrici, Slovenjgradu, Šoštanju in Šmarju pri Jelšah, se torej opozarjajo, da naj naslavlajo vse vloge prej navedenega značaja, ki so jih dosedaj naslavljal na finančno direkcijo v Ljubljani, oddelek za neposredne davke, iz dne 1. januarja 1930 na naslov: »Dravska finančna direkcija, finančni inšpektorat v Mariboru«.

Zakon o pospeševanju živinoreje.

Nj. Vel. kralj je na predlog poljedelskega ministra dne 23. decembra 1929 podpisal zakon o pospeševanju živinoreje.

Zakon o napredku živinoreje se razlikuje od drugih zakonov pri nas in v tujini zlasti po tem, da vsebujejo odredbe zakona vse glavne pozitivne pridobitve živinorejstva in njegove tehnike. Zakonske odredbe odredjajo sistem sodelovanja splošnosti in posameznikov.

Zakon ima 56 paragrafov in naslednja poglavja: Ocenjevanje moških plemenjakov, licenciranje, ocenjevalni odbori, področja posameznih pasem, živinorejske selekcijske zadruge, izvenzadružna selekcija, določevanje vrtilin, podpiranje javnopравниh živinorejskih ustanov, vzorne postaje in določanje sposobnosti živine, sodelovanje ministrstva poljedelstva in ministrstva vojske in mornarice, živinorejski strokovnjaki javnopравниh oblastev, živinorejske tekme, razstave in sejm, nagrade za odlične plemenjake, planinsko livadarstvo in pašništvo, mešane določbe, perutninarstvo in kazenski postopek.

Med najvažnejše določbe novega zakona spada odredba, da se morajo vsako leto ocenjevati i konji, goveja živina in svinje, ovce, mezge in perutnina. Pri ocenjevanju se mora paziti na dednost dobrih lastnosti. Nadalje je važna odredba, da na enega plemenjaka ne sme priti več ko 30 kobil, 30 krav ali junic, 20 prašičev in ravno toliko ovac in koz. Najprvo se bodo ocenjevali konji in goveja živina. Cenilne komisije bodo sestojale iz članov poljedelskih občinskih odborov, iz srezkega referenta, srezkega veterinarja. Komisijam bo predsedovala oseba, ki jo imenuje ban iz vrst naprednih živinorejcev. Zakon predvideva tudi v gotovih primerih ustanovitve srezkih cenilnih komisij. Poljedelski minister bo določil s posebnim pravilnikom področja posameznih pasem. Posebna pozornost bo posvečena temu, da se zredi živina, ki najbolj ustreza posameznim srezom. Živinorejske selekcijske zadruge po tem zakonu so zadruge za izbiro živine, ako se zadruge praviloma bavijo z živinorejo in ustrezajo tem-le pogojem:

1. da imajo poleg upravnega in nadzornega odbora še poseben selekcijski odbor;
2. da selekcijski odbor redoma odreja izbiranje moških plemenjakov v plemenske svrhe posameznih poljedelskih zadrug;
3. da selekcijski odbor redoma ocenjuje ves pomladek zadrudne živine in odreja njeno plemensko vrednost ter navaja njene dobre in slabe lastnosti;
4. da vodi matične knjige;
5. da označuje zadrudno živino z vidnimi znaki;
6. da dovoljuje pristop v živinorejske selekcijske zadruge vsakemu poštenemu živinorejcu z zdravimi in primernimi plemenjaki;
7. da varuje svojo živino pred nalezljivimi boleznimi in da vodi zapisnik o pobijanju in omejevanju nalezljivih bolezni;
8. da so njihova pravila odobrena po pristojnem oblastvu.

Vsi pogoji, navedeni v tem paragrafu, morajo biti posebno označeni v pravilih zadruge.

§ 21 govori o izvenzadružni selekciji in se glasi:

V krajih, kjer ni živinorejskih selekcijskih zadrug za isto vrsto in pasmo živine, imajo živinorejci pravico, da privedejo svoje plemenjake in naraščaj svoje živine pred cenilne odbore pri javnem ocenjevanju moških plemenjakov zaradi izvenzadružne selekcije. Cenilni odbor je dolžan dati nasvete o postopanju s plemenjaki in njihovi izključitvi. Ocene in nasveti se zabeležujejo v boleznici cenilnega odbora.

Za določevanje odlik (elitnosti) selekcijskih plemenjakov se ustanovi državna matična knjiga plemenjakov (elite). Živinorejske odlike, ki se ugotove pod nadzorstvom banske uprave,

spadajo v upravo saveza živinorejskih zadrug, ki ima za izdajanje listov o pospeševanju živinoreje in oplemenjevanju živine pravico do državne subvencije. Kjer savez te naloge ne vrši, skrbi zakonita banska uprava s pomočjo začasnih odborov za določitev odlik in elitnosti plemenjakov. Glede polnokrvnosti angleških konj ostane v veljavi pravilnik o vodstvu knjige o kobilah z dne 10. maja 1923, št. 14.177-IV. Za določitev odličnosti živine so potrebni ti-le pogoji:

1. oplemenjena živina mora najmanj skozi 5 generacij pokazati pretežno podedovane oblike, ki jih je hotela doseči selekcija. To dednost je treba redno kontrolirati z vpisi v matičnih knjigah;

2. odlična svojstva morajo predstavljati povečano vrednost živine in njene produktivnosti.

Zakon o državnih poljedelskih oglednih in kontrolnih postajah z dne 12. februarja 1922 se razširi na te-le naloge:

1. selekcija in proučevanja produktivnosti in rentabilnosti posameznih vrst in pasem domače živine v tamošnjem kraju;

2. proučevanje sredstev za prehrano živine;

3. proučevanje posebnega načina reje hrane, nege, držanja in higijene živine;

4. proučevanje sposobnosti za plemenstvo;

5. proučevanje selekcijskih pogojev za poljedelske proizvode, zlasti za rentabilnost in organizacijo selekcijskih letnikov;

6. posebni programi za pospeševanje perutninarstva.

Da se živinorejcem dá čim večji podnet za odganjanje plemenjakov in čim močnejšo produktivnost rase, se bodo prirejale redne tekme, razstave in sejmi plemenske živine.

Tekme se vrše v istem srezu redoma vsako tretje leto in sicer za pasmo živine, ki je v dotičnem kraju v zmislu programatskega pospeševanja poljedelstva najvažnejša. Pri teh tekmah lahko sodelujejo poljedelci, ki imajo svoja posestva v dotičnih srezih. Pogoje za tekmovanje odredi poverjenstvo na način, ki ga bo pobilže predpisal pravilnik poljedelskega ministrstva. Tekmovalec, ki doseže najvišjo število, se proglasi na svečan način za prvaka v srezu glede posamezne pas-

me in prejme nagrado bodisi v gotovini ali v živini ali pa v obliki živinorejskih potrebnosti po njegovi potrebi, končno diplomo in državno kolajno. V zmislu § 30 zakona o pospeševanju poljedelstva pripada ob enakih odlikah prvenstvo izbrane pasme po § 11 tega zakona po tem-le redu:

1. plemenjaku, ki ga je vzredila živinorejska selekcijska zadruga, zatem plemenjaku izredne selekcije v zmislu § 21 tega zakona;

2. plemenjaku, čigar plemenska vrednost se dokaže na soglasen ali drugi verodostojen način v več pogledih;

3. plemenjakom ostalih živinorejskih zadrug, vpoštevaje pri teh mlekarke, livadarske in pašniške zadruge;

4. plemenjakom članov ostalih poljedelskih zadrug.

Pred razglasitvijo posebnega zakona o planinskem gospodarstvu, livadarsstvu in pašništvu spada delo za planinske gospodarstvo v dolžnost živinorejskih strokovnjakov in javnopravnih oblastev v zvezi s šumskimi in kulturnotehničnimi strokovnjaki. Razen tega lahko poljedelski minister imenuje posebne časne strokovnjake v svrhu sodelovanja pri pospeševanju planinskega, livadarskega in pašniškega gospodarstva v državi.

Domačim živinorejskim zadrugam gre prednost pri zakupu državnih pašnikov in pašnikov javnopravnih ustanov. Skrbeti pa bodo morale za pašo, za ureditev napajališč in drugih pomožnih naprav. Podrobne odredbe o pravicah in dolžnostih zadrugarjev bodo določene s pravilnikom.

Zadnji del zakona se nanaša na napredek perutninarstva. Zakon odreja ustanavljanje perutninarskih postaj v vsakem srezkem sedežu s poljedelstvo šolo, na državnih posestvih in posestvih javnopravnih ustanov, pri žrebčarnah itd. Perutninarske postaje služijo za oddajanje plemenske perutnine in jajc perutninskim selekcijskim zadrugam. Perutninske selekcijske zadruge bodo imele ugodnosti podobne narave kakor živinorejske selekcijske zadruge.

Naposled predvideva zakon kazni za kršitev odredb in pravilnika, ki bodo predpisani. Kazni so od 1 do 30 dni zapor, v denarju pa od 50 do 1500 Din. Vse kazni izreka srezka upravna oblast.

Ljubljanska borza

Tečaj 2. januarja 1930.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZI:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-7625
Berlin 1 M	13-465	13-495
Bruselj 1 belga	—	7-8986
Budimpešta 1 pengó	—	9-8849
Curih 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-9313	7-9613
London 1 funt	—	275-37
Newyork 1 dolar	—	56-30
Pariz 100 fr.	—	222-25
Praga 100 kron	166-89	167-69
Trst 100 lir	294-35	296-35

Po svetu

Devet milijonov šilingov podpore za poljedelce hočejo nakloniti poljedelcem v Avstriji. Kot zadnje sredstvo za od pomoč v krizi vidijo žilni monopol, proti kateremu pa obstojijo močni pomisleki, zlasti političnega značaja, ker bi hotela vsaka stranka cene po svoje oblikovati.

Severonemški Lloyd bo izplačal najbrž zopet 8-odstotno dividendo.

Rekordno produkcijo črnega premoga v znesku 159.000 ton je dosegla v novembru Češkoslovaška, za 29.000 ton več kot v lanskem novembru. Produkcija rjavega premoga je znašala 214.000 ton.

Za kapsko volno je stopila s 1. januarjem v veljavo izvozna pristojbina 1 šiling za 1 balo. Ta pristojbina se dvigne pri eksporterju in jo farmer povrne, tako da je kupec ne čuti. Iz te pristojbine nabrani sklad bodo porabili za propagando za prodajo južnoafriške volne.

Pridelovalni svet ruskega poljedelstva hočejo pomnožiti za 11 odstotkov. Največjo pozornost hočejo posvetiti pridelovanju pšenice, sladkorne pese, bombaža in lanu.

O kontingenciji lesnega uvoza v Španijo se širijo različne vesti. Španski konzulat v Zagrebu je napravil korake, da se ugotovi konkretni položaj.

Velik prirastek v porabi tobaka v Avstriji. Dohodki avstrijske tobačne režije so narasli od leta 1923 do leta 1928 za

80 odstotkov. Iz lobačnega monopola so dobili leta 1928 1927 milijonov šilingov, to je več kot 10 odstotkov vseh državnih dohodkov. Konsum cigaret je narasel na 4800 milijonov kosov. Leta 1923 je prišlo na prebivalca 449 cigaret, leta 1928 pa 719. Cigareta in cigaretni lobak polagoma izrivata pipo.

Dobava-prodaja

Dobave melase za grško ministrstvo poljedelstva. Grško ministrstvo poljoprivrede bo nakupilo ofertalnim poštom 400 ton melase. Licitacija se bo vršila 28. januarja 1930 v Atenah. Podrobne informacije o licitaciji daje Trgovsko-industrijska komora kraljevine Jugoslavije v Solunu, 4, Rue Comminon.

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 7. januarja t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg repičnega olja za razsvetljenje, 250 komadov spojnih vijakov in 1200 komadov navadnih žebeljev. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 8. januarja t. l. ponudbe glede dobave električnega materijala. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 9. januarja t. l. ponudbe glede dobave 40.000 kg portland-cementa. — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 10. januarja t. l. ponudbe glede oddaje tehnične v popravilo. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 10. januarja t. l. pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave hraslovih pragov; dne 14. januarja t. l. glede dobave borovih desk; dne 15. januarja t. l. pa glede dobave železa, vijakov in žebeljev. — Dne 14. januarja t. l. pri Direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave 60.000 komadov hraslovih pragov. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Oblasna poštno-telegrafska uprava v Ljubljani razpisuje dobavo 90.000 komadov bakrenih tulcev za vezanje bakrene žice. Ponudbe je vložiti do 15. januarja t. l. (Vzorci in pogoji so na vpogled pri ekonomskem odseku te uprave.)

Prodaja razbitega stekla. Pri Direkciji drž. železnic v Sarajevu se bo vršila dne 14. januarja t. l. licitacija glede prodaje okoli 4000 kg razbitega stekla. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

„SPECTRUM“ D. D. tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII. celovška 81 Telef. 2343
ZAGREB, OSIJEK — Središnjica: ZAGREB

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklevanje v med. — >Fins< — navadna ogledala.

Veletrgovina A. Šarabon
Telefon 2666 v Ljubljani Telefon 2666 priporočila
špecerijsko blago, raznovrstno žganje, mo-ko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo. — Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom
Ceniki na raspologo

K U V E R T A
DRUŽBA Z O. Z.
Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

Brezprimerno

za preprečevanje in za odpravljanje prehlajenja, nahoda, grlobola, vnetja krljca, akutnih in kroničnih katarjev, hripe, influence, nadihu, zasoplosti itd. — Poizkusite vsaj eno škatljico pravih razkužilnih pastilj

„VALDA“

da se uverite o njihovi čudoviti učinkovitosti. Toda pazite in zahtevajte jih v vseh lekarnah in drogerijah samo v škatljicah „VALDA“ z napisom

„VALDA“

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
sveže pražene kave, mletih dišav i rudninske vode.

Točna in solidna posredstva!
Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci!

TRGOVSKI LIST se priporoča za inseriranje!

TISKARNA

MERKUR

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA 23
Telefon 2552

Knjige, časopise, račune, vizitke, memorande, kuverte, tabele, lepake, letake, naročilnice v blokkih s poljubnim številom listov, barvotiske, cenike kakor tudi vse druge tiskovine dobavljamo hitro in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune! — Lastna knjigovoznica!